

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/32/2022
Identifikačné číslo spisu:	1520202500
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1520202500.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloleté dieťa I. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. XXXX/XX, XXX XX T.-S., t. č. bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vázovova č. 7/A, 816 16 Bratislava, dieťa matky E. C. P. (predtým W.), nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXXXX/X, XXX XX T.-S., zastúpenej Advokátska kancelária Zahradnikova.SK s.r.o., so sídlom Štefanovičova 12, 811 04 Bratislava, IČO: 50 187 309 a otca E. E. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. P. R. XXX/XX, XXX XX Ž., t. č. bytom M. XXXX/XX, XXX XX T., zastúpeného JUDr. Michalom Mudrákom, advokátom so sídlom Hurbanovo nám. 1, 811 06 Bratislava, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 28P/67/2020, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23. augusta 2021 sp. zn. 11CoP/234/2021 takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23. augusta 2021 sp. zn. 11CoP/234/2021 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením zo dňa 23.06.2020 č. k. 28P/67/2020-99 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil otcovi povinnosť predbežne platiť výživné na maloletého I. W., nar. XX.XX.XXXX v sume 150,- eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci, vopred k rukám matky, počnúc vykonateľnosťou tohto rozhodnutia (I. výrok), vo zvyšnej časti návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol (II. výrok) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (III. výrok). Okresný súd z návrhu matky zistil, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, otec dobrovoľne prispieva na výživu maloletého od februára 2020, naposledy poukázal výživné v sume 130,- eur v apríli 2020. Konštatoval, že na Okresnom súde Bratislava V je pod sp. zn. 22P/131/2019 vedené konanie o rozvod manželstva rodičov a úpravu ich pomerov k maloletému na čas po rozvode, v ktorom nebolo doposiaľ rozhodnuté. Aplikujúc § 1, § 2 ods. 1, § 360 ods. 1, § 366 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, § 331 ods. 1, 2 § 366 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) a čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa po preskúmaní návrhu a pripojených listinných dôkazov súd prvej inštancie dospel k záveru, že matka preukázala existenciu

potreby dočasnej nevyhnutnej úpravy týkajúcej sa plnenia vyživovacej povinnosti otca k maloletému a za primeranú na zabezpečenie nevyhnutných potrieb maloletého považoval sumu výživného 150,- eur mesačne. Poukázal na záujem maloletého, spočívajúci najmä v zabezpečení nevyhnutných výdavkov predovšetkým na stravu, školu, oblečenie, drogériu, dopravu a pod. Výživné v sume 150,- eur mesačne považoval za primerané, zodpovedajúce odôvodneným potrebám maloletého, v nevyhnutnej miere dostatočne pokrývajúce jeho náklady s prihliadnutím aj na skutočnosť, že majetkové pomery otca nemal preukázané. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ resp. „odvolací súd“) uznesením zo dňa 23. augusta 2021 sp. zn. 11CoP/234/2021 uznesenie okresného súdu v časti napadnutej odvolaním otca zmenil tak, že otcovi uložil povinnosť zaplatiť výživné na maloletého I. W., nar. XX.XX.XXXX, vo výške 450,- eur za obdobie od 23.06.2020 do 31.08.2020 (do nadobudnutia vykonateľnosti rozsudku Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 22P/131/2019-246, zo dňa 12.06.2020, vo výroku o výživnom na maloletého I. W.), k rukám matky do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (prvý výrok) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (druhý výrok).

2.1. Odvolací súd, ktorý nebol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 CMP), vec preskúmal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru o potrebe napadnuté uznesenie zmeniť. Vychádzal z priority zvýšenej ochrany záujmov maloletých detí a z účelu neodkladných opatrení, ktorým je preventívna ochrana práv a záujmov maloletých ešte pred ich porušením, či ohrozením za použitia všeobecných zásad, charakterizujúcich inštitút neodkladného opatrenia. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením súd nemusí zistiť všetky skutočnosti, potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie.

2.2. Odvolací súd vysvetlil, že § 366 CMP upravuje podmienky nariadenia neodkladného opatrenia uložením povinnosti platiť výživné v nevyhnutnej miere, ak nastane ohrozenie výživy dieťaťa. Neodkladným opatrením sa výživné určuje len v nevyhnutnej miere a len na uspokojovanie základných životných potrieb oprávneného, pričom nie je rozhodujúce, že povinný je schopný platiť výživné aj vo väčšom rozsahu. Na vydanie takéhoto rozhodnutia pritom postačí osvedčenie, že osoba povinná poskytovať výživné je rodičom a osvedčenie schopností a možností povinného. Odvolací súd sa zhodol so súdom prvej inštancie, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia určením výživného na maloleté dieťa spĺňa, resp. v čase vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie spĺňal podmienky ust. § 366 CMP. Z obsahu spisu (vrátane pripojeného spisu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 22P/131/2019) vyplynulo, že rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti od decembra 2019 a starostlivosť o dieťa zabezpečovala matka. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 22P/131/2019 zo dňa 12.06.2020 bolo manželstvo rodičov rozvedené a boli upravené ich pomery k maloletému na čas po rozvode; výrok rozsudku v časti o určení výživného na maloletého nadobudol vykonateľnosť dňa 31.08.2020.

2.3. K námietke otca o nesplnení podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia z dôvodu existencie dvoch vykonateľných rozhodnutí o výživnom na maloletého - rozsudku Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 22P/131/2019 zo dňa 12.06.2020 a odvolaním otca napadnutého uznesenia o neodkladnom opatrení (vykonateľného dňa 16.09.2020) odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď uložil otcovi povinnosť platiť výživné na maloletého počnúc dňom vykonateľnosti uznesenia (ust. § 332 ods. 1 CSP). Ide o bezodkladnú úpravu pomerov, kedy je pre nariadenie platenia výživného v nevyhnutnej miere (§ 366 CMP) rozhodujúce posúdenie stavu v čase vydania rozhodnutia súdom prvej inštancie, čím sa zabezpečí bezodkladnosť úpravy pomerov. Nemožno preto akceptovať výhrady o dvoch vykonateľných rozhodnutiach o výživnom, avšak je potrebné vziať do úvahy vykonateľnosť rozsudku o výživnom na maloletého a určiť (t. j. obmedziť) dobu trvania neodkladného opatrenia. Odvolací súd preto ustálil, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia je dôvodný, avšak potreba neodkladnej úpravy pomerov bola daná len za obdobie od vydania napadnutého rozhodnutia do 31.08.2020. Ide o špecifický prípad, kedy od rozhodnutia súdu prvej inštancie, vzhľadom na rozhodovanie odvolacieho aj dovolacieho súdu, uplynula doba 15 mesiacov, avšak napriek uvedenej dobe je potrebné usporiadať vzťahy v rodine, keďže z obsahu spisu nevyplýva, resp. otec neosvedčil skutočnosť, že platil výživné na maloleté dieťa za obdobie od júna 2020 do 31.08.2020. Odvolací súd sa preto aplikujúč čl. 3 ods. 2 CMP a prihliadajúc na záujem maloletého dieťaťa nestotožnil

s odvolacími námietkami otca.

2.4. Pri výške výživného odvolací súd súhlasil s názorom okresného súdu o primeranosti sumy 150,- eur mesačne ako výživného určeného v nevyhnutnej miere. Matka osvedčila výdavky na maloletého spočívajúce v podiele nákladov na bývanie, predstavujúce celkovú sumu 380,- eur mesačne (zmluva o podnájme bytu) a poplatky za súkromnú materskú školu (zmluva o poskytovaní dennej starostlivosti o dieťa z 22.07.2019). Náklady na stravu doma matka vyčísliť čiastkou 100,- eur, na stravu v materskej škôlke 70,- eur, drogériu a lieky spolu 65,- eur, oblečenie 50,- eur, voľnočasové aktivity 10,- eur, pripomenula mimoriadne výdavky, dovolenky, hračky a pod.. Za nesporné odvolací súd považoval, že mal. I. má vo veku 4 rokov výdavky na zabezpečenie jeho základných potrieb, t. j. strava, ošatenie, hygienické potreby, zdravotná starostlivosť a podiel nákladov na bývanie primerané veku. Otec návštevu a poplatky v súkromnej materskej škole nespochybnil, avšak poukázal na to, že ich časť je hradených z príspevkov poskytnutých štátom vo výške 280,- eur, čo aj matka potvrdzuje v rozpise nákladov. Bez ohľadu na tento výdavok odvolací súd dospel k záveru, že matka riadne osvedčila potrebu dočasnej úpravy pomerov, nakoľko príspevky poskytované otcom na maloletého nespĺňajú podmienku nevyhnutnej miery, keď len podiel nákladov na bývanie maloletého predstavuje sumu vyššiu ako 100,- eur mesačne. Pri zohľadnení platieb titulom výživného otcom za obdobie od februára 2020 do mája 2020 (2 x po 80,- eur, 130,- a 100,- eur) odvolací súd konštatuje, že tieto úhrady nezodpovedajú primeranosti výživného podľa § 366 CMP. Určená výška výživného, aj podľa názoru odvolacieho súdu, sleduje záujem maloletého dieťaťa a povinnosť otca prispievať na jeho výživu v nevyhnutnej miere zodpovedá i pomerom otca, jeho možnostiam a schopnostiam a rovnako zohľadňuje aj realizáciu styku otca s maloletým dieťaťom, v rámci ktorej aj otec poskytuje bežné plnenia maloletému (napr. zabezpečenie stravy).

2.5. Námietky otca o nesprávnom postupe súdu prvej inštancie, ktorý sa pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia nezaoberal jeho vyjadrením k návrhu, odvolací súd vyhodnotil ako dôvodné. S prihliadnutím na charakter konania, jeho špecifikum a odlišnosť (napadnuté rozhodnutie bolo vydané dňa 23.06.2020), vyhodnotiac vec komplexne (zohľadniac všetky podania rodičov a obsah spisu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 22P/131/2019) odvolací súd ale dospel k záveru, že práva otca neboli porušené v miere zakladajúcej dôvod pre postup podľa § 388 CSP, keď odvolací súd tento nedostatok odstránil v odvolacom konaní.

2.6. K otcom namietanej nepríslušnosti Okresného súdu Bratislava II na rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia odvolací súd uviedol, že námietkou postúpenia danej veci Okresným súdom Bratislava II na Okresný súd Bratislava V sa zaoberal Krajský súd v Bratislave, ktorý uznesením č. k. 14NcC/8/2020-87 zo dňa 01.06.2020 rozhodol, že miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej teraz na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 22P/68/2020 je Okresný súd Bratislava II (č. l. 87 spisu). Odvolací súd vyhodnotil námietku otca ako nedôvodnú, keďže príslušnosť súdu konať a rozhodovať vo veci bola určená rozhodnutím súdu. Z obdobných dôvodov je neopodstatnená aj námietka, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca a nesprávne obsadený súd. Nemožno sa stotožniť ani s námietkami otca vzťahujúcimi sa k určeniu pobytu maloletého rodičmi s tým, že neboli splnené podmienky pre posúdenie zmeny bydliska dieťaťa (§ 112 CMP), pretože tieto skutočnosti boli predmetom prejednávania odvolacím súdom ako súdom nadriadeným pri rozhodovaní o nesúhlase s postúpením veci.

2.7. Otec vytýkal súdu prvej inštancie, že z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, či sa nariadené neodkladné opatrenie viaže na konanie vo veci samej, t. j. konanie o úpravu pomerov rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvoze manželstva, resp. namietal nesprávny postup súdu prvej inštancie, ak posúdil vec ako samostatné konanie a nepostupoval potom v súlade s ust. § 336 ods. 1, § 337 ods. 1 CSP. Odvolací súd poukázal na odlišnosť konaní o úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvozu manželstva (§ 36 Zákona o rodine) a úpravu pomerov manželov k maloletému dieťaťu na čas po rozvoze manželstva (§ 24 Zákona o rodine, § 100 CMP). V danom prípade je nesporné, že na Okresnom súde Bratislava V prebieha konanie o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletému dieťaťu na čas po rozvoze (spis sa aktuálne nachádza na odvolacom súde Krajskom súde v Bratislave, kde je vedený pod sp. zn. 11CoP/302/2020), pričom z obsahu spisu a podaní účastníkov nevyplýva, že by na súde prvej inštancie prebiehalo konanie o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu. Odvolací súd dospel k záveru, že konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je konaním na čas do rozvodu manželstva, pretože

právoplatnosťou rozsudku o rozvoďte sa úprava pomerov k maloleťmu dieťaťu viaže na obdobie budúce, teda po rozvoďte.

2.8. Vo vzťahu k námietke otca o nesprávnom postupe súdu prvej inšťancie a absencii výroku v napadnutom rozhodnutí podľa § 336 a § 337 ods. 1 CSP odvolací súd poukázal na § 360 ods. 1, 2 CMP, z ktorého vyplýva, že neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, pričom predmetom daného konania je vec starostlivosti o maloleťé dieťa, ktoré je takýmto konaním. Ustanovenie § 360 ods. 2 CMP upravuje postup súdu, ak nariadi neodkladné opatrenie bez návrhu pred začatím konania vo veci samej s tým, že začne konanie vo veci samej alebo poučí účastníkov o možnosti podať návrh na začatie konania vo veci samej. Skutočnosť, že súd prvej inšťancie nepoučil matku o možnosti podať návrh vo veci samej a ani nezačal konanie vo veci samej neodôvodňuje zmenu napadnutého rozhodnutia a vyhovie odvolaciemu návrhu otca. V prejednávanej veci treba reflektovať existenciu rozsudku Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 22P/131/2019 zo dňa 12.06.2020, ktorý nadobudol vykonateľnosť vo výroku o výživnom dňa 31.08.2020, teda po vydaní a pred nadobudnutím vykonateľnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia (dňa 16.09.2020). S prihľadnutím na uvedené, za účelom odstránenia existencie dvoch vykonateľných rozhodnutí súdov o výživnom na mal. I. (ako dvoch exekučných titulov) odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie a určil dobu účinnosti nariadeného neodkladného opatrenia do 31.08.2020, čo je deň vykonateľnosti rozsudku Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 22P/131/2019, zo dňa 12.06.2020 v časti o výživnom. Berúc do úvahy aj skutočnosť, že výrok I. rozsudku o rozvoďte manželstva nadobudol právoplatnosť dňa 03.09.2020 (ako vyplýva z pripojeného spisu OS BA V sp. zn. 22P/131/2019) odvolací súd dospel k záveru, že nevznikla potreba postupu podľa § 336 a § 337 CSP (komentár Civilného mimosporového poriadku autori Smyčková a kol. k ust. § 360 CMP, str. 984).

2.9. Výrok o trovách odvolacieho konania odôvodnil odvolací súd odkazom na § 52 CMP.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal otec maloleťého dieťaťa dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť odôvodnil ustanovením § 420 písm. d/, f/ CSP. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Otec maloleťého (ďalej aj „dovolateľ“) tvrdil existenciu procesnej prekážky veci právoplatne rozhodnutej. Uznesenie odvolacieho súdu označil za rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Namietol jeho nepreskúmateľnosť pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov a tvrdil, že mu odvolací súd aj iným spôsobom znemožnil realizovať jeho procesné práva.

3.1. Procesnú prekážku veci rozhodnutej videl dovolateľ v tom, že odvolací súd rozhodol o neodkladnom opatrení za obdobie od 23.06.2020 do 31.08.2020, hoci súd prvej inšťancie nariadil neodkladné opatrenie počnúc vykonateľnosťou jeho uznesenia (16.09.2020), teda zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia za čas od 01.05.2020 do 15.09.2020 a v tejto časti proti jeho rozhodnutiu odvolanie podané nebolo.

3.2. V spojitosti s tvrdenou existenciou prekážky veci rozsúdenej dovolateľ za zmätočnosť rozhodnutia označil skutočnosť, že na jednej strane má platiť výživné za obdobie od 23.06.2020 do 31.08.2020 a na druhej strane bol návrh matky na platenie výživného za obdobie od 01.05.2020 do 15.09.2020 zamietnutý. Zmätočnosť odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu dovolateľ videl v tom, že ani jeden zo súdov nižších inšťancií matke neuložil povinnosť podať žalobu vo veci samej (správne má byť použitý, keďže ide o nesporné konanie, pojem návrh na začatie konania, pozn. dovolacieho súdu). Za zmätočný a neodôvodnený dovolateľ označil záver odvolacieho súdu, že mesačné výživné vo výške 150,- eur predstavuje výživné v nevyhnutnej miere. Súd prvej inšťancie, s rozhodnutím ktorého sa stotožnil odvolací súd, vychádzal výlučne z celkových mesačných výdavkov na maloleťého, nezohľadňoval rozsah starostlivosti otca o dieťa ani iné ním namietané skutočnosti. Za arbitrárne označil konštatovanie odvolacieho súdu, že je zohľadnená aj realizácia styku otca s maloleťým, v rámci ktorého otec poskytuje maloleťému bežné plnenia. Otec tiež nesúhlasil so zohľadnením štátneho príspevku na materskú školu čiastkou 280,- eur, hoci je tento od februára 2020 vo výške 370,- eur mesačne a odvolaciemu súdu vytkol, že sa s týmto ani ďalšími tvrdeniami otca (o účelovom „napísaní“ bytu obývaného matkou a maloleťým na otca matky, ktorá nájom neplatí) nevysporiadal. Dovolateľ vytkol odvolaciemu súdu aj to, že v odôvodnení uznesenia napadnutého dovolaním nijako neodôvodnil, prečo vznikla potreba, aby súdy zasiahli do vzťahu medzi rodičmi a ich maloleťým dieťaťom vo vzťahu k obdobiu od 23.06.2020 do 31.08.2020. V tejto súvislosti otec nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, že pre rozhodnutie je

rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštalácie a ak by tomu aj tak bolo, v uvedenom čase si otec vyživovaciu povinnosť k maloletému plnil. Odvolací súd teda neodôvodnil, prečo bolo potrebné nariadiť neodkladné opatrenie za obdobie, ktoré nastalo pred rokom pred vydaním neodkladného opatrenia.

3.3. Dovolateľ tiež tvrdil rozpor medzi výrokom uznesenia odvolacieho súdu a jeho odôvodnením, keď vo výroku je určené výživné za obdobie od 23.06.2020 do 31.08.2020 predstavujúce 2 mesiace a 7 dní sumou 450,- eur zodpovedajúcou výživnému za celé tri mesiace. Pri zohľadnení obdobia 2 mesiace a 7 dní by malo ale ísť o sumu 335,- eur. Ide o nezrozumiteľnosť, ktorá sa týka skutočností podstatných pre rozhodnutie. V zmysle napr. rozhodnutia R 2/2016 výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, pričom podľa napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/90/2017 je uvedená judikatúra stále aplikovateľná aj na § 420 písm. f/ CSP. Za porušenie svojho práva na spravodlivý proces dovolateľ označil časť odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, v ktorej mu vyčíta, že nepreukázal platenie výživného za obdobie od 23.06.2020 do 31.08.2020. Otec v dovolaní tvrdí, že nemohol vedieť, že odvolací súd bude preskúmať aj obdobie nad rozsah odvolania bolo mu znemožnené vyjadriť sa k uvedenej skutočnosti. Navyše, v tomto konaní nikto netvrdil neplatenie výživného otcom v uvedenom období.

3.4. V ďalšej časti svojho rozsiahleho dovolania sa otec venoval zdôvodneniu dovolacej námietky spočívajúcej v tvrdení o nemožnosti vydania neodkladného opatrenia na platenie výživného, ale len na platenie predbežného výživného, keďže v zmysle § 366 CMP v spojení s § 325 ods. 1 CSP má neodkladné opatrenie na výživné slúžiť len na dočasnú/predbežnú úpravu medzi účastníkmi. Súd prvej inštalácie preto dovolateľovi správne uložil povinnosť predbežne platiť výživné, na rozdiel od odvolacieho súdu, ktorý rozhodol o uložení povinnosti platiť výživné ako také, teda rozhodol o vyživovacej povinnosti ako o veci samej. Otec pritom takýto postup predpokladať vôbec nemohol. Námietol aj nemožnosť nariadiť neodkladným opatrením plnenie výživného do minulosti, nakoľko neodkladné opatrenie môže pôsobiť iba od vykonateľnosti neodkladného opatrenia, teda do budúcnosti (§ 366 CMP). Iba pri potvrdzovaní vyhovujúceho rozhodnutia súdu prvej inštalácie môže podľa dovolateľa odvolací súd posúdiť dôvodnosť nariadeného neodkladného opatrenia, v prípade nariadenia neodkladného opatrenia alebo zvýšenia výšky výživného odvolacím súdom je takéto rozhodnutie účinné až od vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

3.5. Za nezrozumiteľnú dovolateľ považoval aj časť bodu 14. odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, v ktorej odvolací súd odôvodňuje, prečo súdy nemali povinnosť poučiť matku o možnosti podať návrh vo veci samej.

3.6. V závere dovolania otec vyjadril nespokojnosť s odôvodnením odvolacieho súdu, ktorý vo vzťahu k otcom vznesenej námietke miestnej nepríslušnosti konajúceho súdu, námietke rozhodnutia vylúčeným sudcom a nesprávne obsadeným súdom odkázal na uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14NcC/8/2020. Dovolateľ poukázal na to, že nemal možnosť k tomuto uzneseniu sa vyjadriť. Za ústavne nekonformné označil, že nijako nemohol toto rozhodnutie ovplyvniť. Podľa dovolateľa odvolací súd nemôže byť viazaný iným rozhodnutím o miestnej príslušnosti súdu a jeho povinnosťou aj vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. c/ CSP bolo vysporiadať sa s námietkami otca; poukázal na potrebu aplikácie nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 129/2010 nielen na dovolacie, ale aj odvolacie konanie.

4. Kolízny opatrovník ani matka maloletého sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté

rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné, preto dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

7. Z ustanovenia § 420 CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd už vo svojom skoršom rozhodnutí vydanom dňa 31.05.2021 v tejto veci (uznesenie sp. zn. 5Cdo/44/2021, ktorým bolo dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušené) vychádzajúc z ustanovení § 324 ods. 1, § 330 ods. 1 a § 333 Civilného sporového poriadku podrobne vysvetlil, že dovolanie je prípustné, nakoľko je podané proti uzneseniu odvolacieho súdu ako rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Na tomto závere sa nič nezmenilo ani po vydaní (v poradí druhého) rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré otec opäť napadol dovolaním. Dovolací súd potom celkom nerozumie, prečo otec rozsiahlu časť dovolania venoval tvrdeniam o prípustnosti dovolania.

9. Procesná vada uvedená v § 420 písm. f/ CSP je charakterizovaná takým nesprávnym procesným postupom súdu, ktorý znemožňuje procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

10. Neodkladné opatrenie môže súd uznesením nariadiť pred začatím konania, počas konania aj po jeho skončení, ak to vyžaduje potreba bezodkladnej úpravy pomerov strán sporu (účastníkov), alebo obava z ohrozenia exekúcie (§ 325 ods. 1 CSP). Právna úprava teda umožňuje, aby sa navrhovateľ domáhal súdnej ochrany prostredníctvom neodkladného opatrenia bez toho, aby v čase podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia prebiehalo na súde súvisiace konanie vo veci samej. Za určitých okolností nemusí na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nadväzovať ani podanie žaloby resp. návrhu vo veci samej. Podľa § 336 ods. 1 druhá veta CSP totiž súd neuloží povinnosť podať v určitej lehote žalobu (návrh) vo veci samej najmä vtedy, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami. Ide o prípady, keď neodkladné opatrenie postačuje na zabezpečenie súdnej ochrany a trvalej úpravy pomerov medzi stranami (účastníkmi), čo znamená, že nariadené neodkladné opatrenie konzumuje rozhodnutie vo veci samej. Ustanovenie § 337 ods. 1 CSP potom ukladá súdu povinnosť vo výroku uznesenia poučiť stranu, ktorej bola neodkladným opatrením uložená určitá povinnosť, o možnosti podania žaloby vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených. Odvolací súd v tejto súvislosti v bode 14. odôvodnenia jeho uznesenia otcovi vysvetlil, že je potrebné aplikovať aj § 360 ods. 1, 2 CMP, z ktorého vyplýva, že neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu; vec starostlivosti o maloleté dieťa takýmto konaním je. Odvolací súd uviedol, že : „Ustanovenie § 360 ods. 2 CMP upravuje postup súdu, ak nariadi neodkladné opatrenie bez návrhu pred začatím konania vo veci samej s tým, že začne konanie vo veci samej alebo poučí účastníkov o možnosti podať návrh na začatie konania vo veci samej. Skutočnosť, že súd prvej inštancie nepoučil matku o možnosti podať návrh vo veci samej a ani nezačal konanie vo veci samej, nezakladá dôvod pre zmenu napadnutého rozhodnutia a

vyhovenie odvolaciemu návrhu otca. V prejednávanej veci treba reflektovať na existenciu rozsudku Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 22P/131/2019 zo dňa 12.06.2020, ktorý nadobudol vykonateľnosť vo výroku o výživnom dňa 31.08.2020, teda po vydaní napadnutého rozhodnutia a pred nadobudnutím vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia (dňa 16.09.2020)..... Berúc do úvahy aj skutočnosť, že výrok I. rozsudku o rozvoze manželstva nadobudol právoplatnosť dňa 03.09.2020, (ako vyplýva z pripojeného spisu OS BA V č. k. 22P/131/2019) dospel k záveru, že nevznikla potreba postupu podľa § 336 a § 337 CSP (komentár Civilného mimosporového poriadku autori Smyčková a kol. k ust. § 360 CMP str. 984“). Dovolací súd iba pre upresnenie dopĺňa, že Civilný mimosporový poriadok ako lex specialis voči Civilnému sporovému poriadku v § 360 ods. 2 (systematicky zaradenom v tretej časti s názvom Niektoré ustanovenia o neodkladných opatreniach a iných opatreniach súdu) uvádza: „Ak súd nariadi neodkladné opatrenie bez návrhu pred začatím konania vo veci samej, začne konanie vo veci samej alebo poučí účastníkov o možnosti podať návrh na začatie konania vo veci samej“. V prejednávanom spore bolo konanie začaté na návrh. Týmto postupom súdov nižších inštancií preto podľa dovolacieho súdu k zásahu do práva otca na spravodlivý proces (neuložením povinnosti matke podať návrh vo veci samej a nepoučením otca, ktorému bola neodkladným opatrením uložená určitá povinnosť, o možnosti podania žaloby vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených) nedošlo. Rovnako k takémuto zásahu nedošlo ani dovolateľom tvrdenou (v bode 7. dovolania) nezrozumiteľnosťou uvedenej časti (bodu 14.) uznesenia odvolacieho súdu, ktorý svoj postup (v spojení s uznesením súdu prvej inštancie, s ktorým tvorí organickú jednotu) primerane vysvetlil.

11. Vzhľadom na tvrdenia otca o „nemožnosti vydania neodkladného opatrenia na platenie výživného, ale len na platenie predbežného výživného“ dovolací súd cituje § 366 CMP, ktorý znie: „Neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere“ a dopĺňa, že pojem ani inštitút platenia predbežného výživného aktuálna procesná právna úprava (ani v spojení s § 325 a nasl. CSP upravujúcimi neodkladné opatrenie vo všeobecnosti) nepozná. Bezpredmetná je potom dovolacia námietka otca, že takýto postup (uloženie povinnosti platiť výživné odvolacím súdom namiesto povinnosti predbežne platiť výživné uloženej súdom prvej inštancie) nemohol predpokladať a nemal v tomto smere reálnu možnosť vyjadriť sa k predmetu konania. Zhrnúc uvedené dovolací súd uvádza, že ani týmto postupom súdov nižších inštancií (opísaným v bode 3. na str. 6 dovolania) k zásahu do práva otca na spravodlivý proces nemohlo dôjsť.

12. V bode č. 4. na str. 6 dovolania dovolateľ tvrdil porušenie svojho práva na spravodlivý proces tým, že odvolací súd napriek § 366 CMP rozhodol o neodkladnom opatrení platiť výživné v nevyhnutnej miere so spätnou platnosťou (do minulosti) bez toho, aby sa otec mohol k tejto časti vyjadriť. Dovolací súd však musí poukázať na § 329 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého je pre neodkladné opatrenie rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie, čo zdôraznil aj odvolací súd, ktorý (v bode 11. odôvodnenia uznesenia) uviedol: „Zaoberajúc sa námietkou otca o nesplnení podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia z dôvodu existencie dvoch vykonateľných rozhodnutí o výživnom na maloletého - rozsudok Okresného súdu Bratislava V, č. k. 22P/131/2019, zo dňa 12.06.2020 a napadnuté uznesenie (vykonateľné dňa 16.09.2020), dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď uložil otcovi povinnosť platiť výživné na maloletého počnúc dňom vykonateľnosti uznesenia (ust. § 332 ods. 1 CSP), pretože v danom prípade ide o bezodkladnú úpravu pomerov, keď pre nariadenie platiť výživné v nevyhnutnej miere (§ 366 CMP) je rozhodujúce posúdenie stavu v čase vydania rozhodnutia súdom prvej inštancie, čím sa zabezpečí bezodkladnosť úpravy pomerov. Nemožno preto akceptovať výhrady otca o dvoch vykonateľných rozhodnutiach o výživnom, avšak je potrebné vziať v úvahu vykonateľnosť rozsudku o výživnom na maloletého a určiť (t. j. obmedziť) dobu trvania neodkladného opatrenia. Odvolací súd preto ustálil, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia je dôvodný, avšak potreba neodkladnej úpravy pomerov bola daná len za obdobie od vydania napadnutého rozhodnutia do 31.08.2020.“ Dovolací súd v dovolacom prieskume nezistil porušenie uvedeného zákonného ustanovenia spôsobom tvrdeným dovolateľom, či už by malo ísť o postup v rozpore s § 329 a § 325 ods. 1 CSP (súdy nižších inštancií vychádzali z potreby bezodkladnej úpravy pomerov mal. dieťaťa a jeho rodičov platením výživného zistenej v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, teda ku dňu 23.06.2020) a s § 366 CMP, ani odňatím možnosti otca vyjadriť sa k týmto skutočnostiam. Otec vo vyjadrení z 22.06.2020 k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia upriamril

pozornosť okresného súdu na predbežnú vykonateľnosť medzičasom vyhláseného (hoci v písomnej podobe nevyhotoveného) rozhodnutia o výživovej povinnosti vydaného na čas po rozvoze manželstva rodičov maloletého tvrdiac, že neodkladným opatrením by sa dosiahol iba zmätok, nakoľko by neodkladné opatrenie znegovalo predbežne vykonateľné rozhodnutie o výživnom. Dovolací súd teda nezistil dôvodnosť dovolania podľa § 421 písm. f/ CSP z dôvodov uvedených v bode 4. dovolania (ako sú uvedené vyššie).

13. Za zmätočný označil dovolateľ záver odvolacieho súdu, že mesačné výživné vo výške 150,- eur je výživným v nevyhnutnej miere podľa § 366 CMP v spojení s tým, že sa odvolací súd nevysporiadal s odvolacím tvrdením otca o účelovom napísaní (dovolateľ má zrejme na mysli prevod vlastníctva, pozn. odvolacieho súdu) bytu na otca matky vo vzťahu k nákladom na bývanie. Dovolateľ pritom nepopiera, že z uznesenia odvolacieho súdu je zřejmé, že odvolací súd považoval (dovolateľ asi len nedopatrením používa pojem „požadovať“) závery súdu prvej inštancie o určení takejto výšky výživného za správne. K polemike dovolateľa so závermi súdov týkajúcich sa správnosti výšky neodkladným opatrením uloženej povinnosti platiť výživné dovolací súd udáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). Preto dovolanie otca v časti, ktorou sa domáhal dovolacieho prieskumu správnosti uloženej výšky výživného vo vzťahu k povinnosti jeho platenia v nevyhnutnej miere, zdôrazniac, že pre rozhodovanie o neodkladnom opatrení je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP), nie je v zmysle § 421 písm. f/ CSP dôvodné.

14. Tzv. vadu zmätočnosti videl dovolateľ aj v nedostatočnom odôvodnení dovolaním napadnutého uznesenia, konkrétne v nezdôvodnení potreby vydania neodkladného opatrenia, keď odvolací súd podľa dovolateľa (tvrdenie v bode 6. dovolania) „nijako nezdôvodnil, prečo vznikla potreba, aby súdy zasiahli do vzťahu medzi otcom, matkou a ich maloletým dieťaťom formou neodkladného opatrenia vo vzťahu k obdobiu od 23.06.2020 do 31.08.2020.“

14.1. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre

rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

14.2. Dovolací súd sa nedomnieva, že bolo povinnosťou súdov v základnom konaní zdôvodniť, prečo vznikla potreba zásahu súdov do vzťahu medzi rodičmi a ich maloletým dieťaťom formou neodkladného opatrenia vo vzťahu k obdobiu od 23.06.2020 do 31.08.2020, ale povinnosťou súdov bolo zdôvodniť, či a prečo bolo potrebné bezodkladne upraviť pomery účastníkov nariadením neodkladného opatrenia. Túto povinnosť súdy splnili - súd prvej inštancie v bodoch 13. - 15. a odvolací súd v bode 11. odôvodnenia svojho uznesenia. Odvolací súd uviedol, že: „Odvolací súd preto ustálil, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia je dôvodný, avšak potreba neodkladnej úpravy pomerov bola daná len za obdobie od vydania napadnutého rozhodnutia do 31.08.2020. V danej prejednávanej veci ide o špecifický prípad, kedy od rozhodnutia súdu prvej inštancie, vzhľadom na rozhodovanie odvolacieho aj dovolacieho súdu, uplynula doba 15 mesiacov, avšak napriek uvedenej dobe je potrebné usporiadať vzťahy v rodine, keďže z obsahu spisu nevyplýva, resp. otec neosvedčil skutočnosť, že platil výživné na maloleté dieťa za obdobie od júna 2020 do 31.08.2020. Odvolací súd preto aplikujúc čl. 3 ods. 2 CMP a prihliadajúc na záujem maloletého dieťaťa, ako prvoradé hľadisko pri rozhodovaní vo veci starostlivosti o maloleté dieťa, sa nestotožnil s odvolacími námietkami otca.“ Odvolací súd síce následne uviedol výšku príspevku štátu na materskú školu 280,- eur oproti dovolateľom tvrdenej výške tohto príspevku od februára 2020 370,- eur, no odôvodnil, že bez ohľadu na tento výdavok matka riadne osvedčila potrebu dočasnej úpravy pomerov, nakoľko príspevky poskytované otcom na maloletého (od februára 2020 do mája 2020 vo výškach 2 x po 80,- eur, 130,- a 100,- eur) nespĺňajú podmienku nevyhnutnej miery, keď len podiel nákladov na bývanie maloletého predstavuje sumu vyššiu ako 100,- eur mesačne. Dovolací súd (ktorý nemôže preskúmať správnosť uvedených skutkových záverov) potom konštatuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu vydané v konaní o nariadení neodkladného opatrenia v tejto dovolateľom namietanej časti spĺňa kritériá riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia spôsobom neporušujúcim právo dovolateľa na spravodlivý proces.

15. Z obsahu uznesenia napadnutého dovolaním dovolací súd zistil nedôvodnosť dovolacej námietky, ktorou dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že sa nevysporiadal s otcom vznesenou námietkou miestnej nepríslušnosti konajúceho súdu, námietkou rozhodnutia vylúčeným sudcom a nesprávne obsadeným súdom. Dovolateľ tvrdil, že nemal nijakú možnosť vyjadriť sa k uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 14NcC/8/2020-87 zo dňa 01.06.2020. Navyše, ide o prípustný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. c/ CSP, preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu vysporiadať sa s ním vecne a nemôže byť viazaný iným rozhodnutím o miestnej príslušnosti.

15.1. Najvyšší súd zistil, že odvolací súd v bode 13. odôvodnenia svojho uznesenia výslovne uviedol, že pokiaľ otec namietal nepríslušnosť Okresného súdu Bratislava II na rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, poukazuje na skutočnosť, že námietkou postúpenia veci Okresným súdom Bratislava II na Okresný súd Bratislava V sa zaoberal Krajský súd v Bratislave, ktorý uznesením č. k. 14NcC/8/2020-87 zo dňa 01.06.2020 rozhodol, že miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej teraz na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 22P/68/2020 je Okresný súd Bratislava II. Príslušnosť súdu konať a rozhodovať v danej veci bola teda určená rozhodnutím súdu. Rovnako a z obdobných dôvodov je podľa odvolacieho súdu neopodstatnená aj námietka, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca a nesprávne obsadený súd. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkami otca vzťahujúcimi sa k určeniu pobytu maloletého rodičmi s tým, že neboli splnené podmienky pre posúdenie zmeny bydliska dieťaťa (§ 112 CMP), pretože tieto skutočnosti boli predmetom prejednávania odvolacím súdom, ako súdom nadriadeným pri rozhodovaní o nesúhlase s postúpením veci.

15.2. Dovolací súd v zmysle vyššie uvedeného konštatuje, že odvolací súd sa s týmto odvolacím tvrdením v dôvodoch uznesenia vysporiadal. Nad rámec dovolací súd poukazuje na obsah súdneho spisu, z ktorého vyplýva, že Okresný súd Bratislava II, ktorému bol elektronicky dňa 05.05.2020 doručený návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, vec postúpil Okresnému súdu Bratislava V, pred ktorým už bolo v tom čase vedené konanie o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k mal. I. W. na čas po rozvode pod sp. zn. 22P/131/2019. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 14NcC/8/2020-87 zo dňa 01.06.2020 po vyslovení nesúhlasu Okresného súdu Bratislava V s

postúpením veci rozhodol, že na prejednanie a rozhodnutie veci je miestne príslušným Okresný súd Bratislava II. Krajský súd vychádzal z toho, že v konaní o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k mal. dieťaťu bola miestna príslušnosť súdu určená iným spôsobom ako v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (§ 112 ods. 1 CMP). Dovolací súd akcentuje, že postúpenie veci podľa § 43 CSP nemožno zamieňať s prenesením príslušnosti v záujme maloletého podľa § 112 ods. 2 CMP. O nesúhlase s postúpením súdu, ktorému bol spor (v prípade nesporových konaní vec) postúpený, rozhoduje nadriadený súd, pričom jeho rozhodnutím sú podľa § 43 ods. 2 CSP súdy viazané. Dôležité tiež je, že iba výlučnú miestnu príslušnosť skúma súd aj bez námietky (len) na začiatku konania (§ 41 CSP). Odvolací súd preto nepochybil, keď sa znovu námietkou miestnej nepríslušnosti vznesenou otcom maloletého (od ktorej tento odvodzoval aj rozhodnutie veci vylúčeným sudcom a nesprávne obsadeným súdom) vecne (znovu) nezaoberal. Navyše žalovaný (v nesporových konaniach účastník konania, proti ktorému návrh smeruje) môže vzniesť námietku miestnej nepríslušnosti súdu v zmysle § 41 CSP najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí. Otec sa k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyjadril podaním zo dňa 22.06.2020, ktoré je jeho prvým procesným úkonom, ktorý mu patrí. Z jeho obsahu je zrejmé, že námietka miestnej nepríslušnosti súdu vznesená nebola.

15.3. Dôvody pre vylúčenie konajúceho sudcu tak, ako ich má na mysli § 49 CSP (pomer sudcu k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní) ani dôvody nesprávneho obsadenia súdu (§ 44 CSP), ktoré nemožno zamieňať s nedostatkom miestnej príslušnosti súdu, dovolateľ neuplatnil v lehote podľa § 53 ods. 1 CSP ani ich riadne nešpecifikoval (ani v odvolaní resp. v dovolaní). Len pre úplnosť dovolací súd udáva, že práve otázku zloženia odvolacieho senátu vo väzbe na uplatnený dovolací dôvod - rozhodovanie vylúčeným sudcom v trestnom konaní riešil Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 129/2010, na ktorý poukazuje dovolateľ. Sťažovateľ v uvedenom konaní tvrdil, že vo veci konal a rozhodol sudca, ktorý mal byť vylúčený z úkonov trestného konania, čím mal sťažovateľ na mysli najmä JUDr. J. M., ktorý sám svoju zaujatosť namietal a napriek tomu príslušným senátom nebol vylúčený z rozhodovania v zmysle § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku. O námietke zaujatosti vznesenej týmto sudcom rozhodol senát najvyššieho súdu tak, že tento nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestných veciach sťažovateľa. Na základe podaného dovolania a uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku bolo potom úlohou najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu posúdiť, či vo veci, konkrétne v odvolacom senáte, nekonal sudca, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Najvyšší súd uzavrel, že dovolaciemu súdu neprislúcha skúmať otázku (ne)vylúčenia sudcov z vykonávania úkonov trestného konania, ak o tejto rozhodli príslušné senáty konajúceho súdu. Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že „ústavnou povinnosťou dovolacieho súdu v záujme reálneho naplnenia práv obvineného podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru pri takto uplatnenom dôvode dovolania meritorne skúmať, či sudca JUDr. J. M. mal, alebo nemal byť (teda nie či bol, alebo nebol) vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Vzhľadom na primárnu právomoc všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam a slobodám preto patrí do ústavnej a zákonnej právomoci dovolacieho senátu posúdiť a rozhodnúť o tom, či sudca odvolacieho senátu mal alebo nemal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Tomu nasvedčuje aj dikcia § 388 ods. 2 Trestného poriadku, v zmysle ktorého ak dovolací súd (po zrušení napadnutého rozhodnutia) prikazuje vec na nové prerokovanie a rozhodnutie, môže súčasne nariadiť, aby ju súd rozhodol v inom zložení senátu alebo aby ju rozhodol iný sudca. K tomu môže dôjsť vtedy, ak výsledky konania o dovolaní ukazujú na pochybnosti o nezaujatosti senátu alebo sudcu, a to z hľadiska vyvarovania sa opätovného porušenia zákona (Minárik, Š. a kol.: Trestný poriadok, stručný komentár, Druhé prepracované a doplnené vydanie, IURA EDITION, Bratislava, s. 939).“ Závery, ku ktorým dospel ústavný súd, v prejednávanej veci nemožno primárne aplikovať pre to, že dovolateľ kvalifikovanú námietku zaujatosti sudcu nevzniesol a sekundárne pre odlišnosť právnej úpravy týkajúcej sa vylúčenia sudcu v civilnom a v trestnom konaní.

16. Dovolateľ tiež namietol rozpor výroku uznesenia odvolacieho súdu s jeho odôvodnením pri ustálení výšky výživného a vo vzťahu k obdobiu, za ktoré bola povinnosť platiť výživné v nevyhnutnej miere určená, dovolateľ uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 420 písm. d/ CSP.

17. Civilný sporový poriadok vymedzuje základné náležitosti písomného vyhotovenia uznesenia v § 236

a základné náležitosti rozhodnutia odvolacieho súdu v § 393 CSP; patria medzi ne najmä výrok a odôvodnenie. Výroková časť (enunciát) obsahuje záverečný záväzný úsudok súdu, týkajúci sa veci samej. Výrok rozhodnutia musí byť určitý, jednoznačne vymedzujúci práva a povinnosti, o ktoré v konaní ide. Odôvodnenie rozhodnutia potom vykladá opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť tohoto záverečného úsudku súdu. Aj v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je dostatočné zdôvodnenie súdneho rozhodnutia súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie (v detailoch viď bod 14.1. tohto uznesenia dovolacieho súdu).

17.1. V posudzovanom prípade odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 388 CSP tak, pokiaľ ide o výšku výživného, že otcovi uložil povinnosť zaplatiť výživné na maloletého I. sumou 450,- eur za obdobie od 23.06.2020 do 31.08.2020. V dôvodoch uznesenia (ods. 11.) odvolací súd súhlasil s názorom súdu prvej inštancie o primeranosti výživného na maloletého sumou 150,- eur mesačne ako výživného v nevyhnutnej miere a uviedol, že určil dobu účinnosti neodkladného opatrenia od 23.06.2020 do 31.08.2020. V tejto časti dovolací súd súhlasí s dovolateľom, že výška výživného uvedená vo výrokovvej časti uznesenia sumou 450,- eur zodpovedá súčtu mesačných plnení (150,- eur) za 3 (celé) mesiace, nie však súčtu plnení za obdobie od 23.06.2020 do 31.08.2020, čo je obdobie 2 mesiacov a 8 dní. Odôvodnenie odvolacieho súdu neumožňuje dospieť k záveru, že ide iba o počtársku chybu, ktorej nápravu možno zjednať vydaním opravného uznesenia, resp. odvolací súd nevysvetlil, prečo napriek uvedenému časovému vymedzeniu uložil otcovi povinnosť zaplatiť výživné vo výške zodpovedajúcej súčtu troch mesačných plnení. Najvyšší súd vzhľadom na to nemohol inak ako dospieť k záveru, že výrok uznesenia odvolacieho súdu a jeho odôvodnenie si odporujú.

18. Primárny dôvod nejasnosti a nezrozumiteľnosti uznesenia odvolacieho súdu, vedúci k jeho zrušeniu a vráteniu veci na ďalšie konanie (okrem dôvodu uvedenému v predchádzajúcom odseku) ale dovolací súd vidí vo vymedzení časového obdobia, za ktoré bola neodkladným opatrením otcovi uložená povinnosť platiť výživné. Odvolací súd v zmeňujúcom výroku uznesenia vymedzil toto obdobie dňom vydania uznesenia súdu prvej inštancie (23.06.2020) a dňom predbežnej vykonateľnosti výroku o výživnom medzičasom vydaného rozsudku o rozvode manželstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k mal. I. po rozvode manželstva (31.08.2020). Okresný súd pritom nariadil neodkladné opatrenie dňa 23.06.2020 tak, že uložil otcovi povinnosť predbežne platiť výživné na maloletého I. W., nar. XX.XX.XXXX v sume 150,- eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k rukám matky, počnúc vykonateľnosťou rozhodnutia. Vo zvyšnej časti návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Odvolací súd sa snažil zohľadniť vykonateľnosť rozhodnutia o výživnom vydaného v rozvodovom konaní (t. j. do budúcnosti) a ustálil, že potreba neodkladnej úpravy pomerov bola daná len za obdobie od vydania napadnutého rozhodnutia do 31.08.2020. Zdôraznil špecifickosť prípadu, lebo od rozhodnutia súdu prvej inštancie, vzhľadom na rozhodovanie odvolacieho aj dovolacieho súdu, uplynula doba 15 mesiacov, napriek ktorej je potrebné usporiadať vzťahy v rodine, keďže z obsahu spisu nevyplýva, resp. otec neosvedčil skutočnosť, že platil výživné na maloleté dieťa za obdobie od júna 2020 do 31.08.2020.

18.1. Podľa § 65 Civilného mimosporového poriadku odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. Z tohto ustanovenia právnej normy, ktoré je jedným z prejavov princípu oficiality vládneho v mimosporových konaniach, potom vyplýva úplná apelácia v mimosporovom odvolacom konaní. Odvolací súd preto preskúmava rozhodnutie v celom rozsahu, teda aj tie výroky, ktoré odvolaním napadnuté neboli.

18.2. Záver uvedený v bode 18.1. by sa mohol uplatniť aj v prejednávanej veci - odvolaciemu súdu nič nebránilo preskúmať aj odvolaním otca nenapadnutý zamietajúci výrok uznesenia okresného súdu a zmeniť prvoinštančné rozhodnutie ako celok. Z výroku dovolaním otca napadnutého uznesenia odvolacieho súdu ale vyplýva, že tento zmenil uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti. V odôvodnení uznesenia síce odvolací súd túto skutočnosť neuviedol, no rovnako neuviedol, či a akým spôsobom aplikoval § 65 CMP (ktorý len uvádza v bode 8. ako právnu normu, ktorou sa v danom prípade spravuje odvolacie konanie popri § 66 CMP a §§ 378 ods. 1 a 385 ods. 1 CSP). Dovolací súd potom dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v tejto časti (rozsahu, v ktorom podrobil uznesenie okresného súdu odvolaciemu prieskumu) nepreskúmateľné do tej miery, že dovolaciemu súdu neumožňuje ustáliť ani to, či došlo k vade zmatečnosti aj podľa § 421 písm. d/ CSP (t. j. či odvolací súd aplikoval § 65 CMP a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie ako celok, alebo uvedené ustanovenie

neaplikoval a preskúmal iba odvolaním napadnutý prvý výrok uznesenia okresného súdu, no vzhľadom na zmenou vymedzené časové obdobie trvania neodkladného opatrenia (23.06.2020 - 31.08.2020) by fakticky zasiahol aj do právoplatného zamietajúceho výroku (ktorým bol návrh zamietnutý za obdobie od 01.05.2020 do 15.09.2020).

19. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP porušujúcej právo dovolateľa na spravodlivý proces, dovolací súd dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. Odvolací súd bude v ďalšom konaní prihliadať na to, či sú splnené všetky procesné podmienky vecného prejednávania odvolania otca maloletého dieťaťa a pri ďalšom rozhodovaní bude vychádzať nielen zo zhora uvedených záverov dovolacieho súdu, ale bude dbať na správnu a presnú aplikáciu právnych noriem.

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.